

Opgave: Gjør en retorisk analyse av en historisk norsk tale

(Haakon 7, Julehilsen 24. desember 1940) talen finnes på : <http://virksommeord.uib.no/taler?id=664>

Historisk kontekst: 1. jul etter tysklands invasjon av Norge. Kongen har rømt tidligere dette året til England og talen blir overført fra en radiostasjon i London

Retorisk situasjon: Det er Julaften. Dette er en tid å være hjemme med familien på. Vi skal holde sammen med familie og venner (og nasjon). Vi skal feire glede og frihet. Dette er noe som er vanskelig dette året. Noen må, som Bitzer sier, ta ordet for her er det et påtrengende problem

Påtrengende problem:

- pga krigen, og tyskland er det vanskelig å holde sammen. Ikke bare i troen (noen som mener vi er fortapt til tyskland mens andre fortsatt tror på en fri nasjon) men også fysisk. Mange av nasjonens menn er ute og tjener landet i militæret eller på sjøen, kongen selv er i England. Har da ikke han troen på nasjonen?
- Lydhøre lyttere: Vil nå tørre å påstå det. De risikerer jo mye bare ved å høre på radio, og problemet er nært, både i tid og rom, og julebudskapet (hilningen) er også veldig nær. Taleren har nok en relativt god innledende ethos med tanke på at han snakker til hele fedrelandet og selv er et symbol på det. Det blir også gitt et krav om umiddelbar handling gjennom bønn/tanker og samhold.

Genre: Ut fra Aristoteles genreteori vil jeg si dette er en politisk tale som oppfordrer til samhold i framtiden. Campell og Jameson sier du kan definere genre ut fra handlingen den (talen) blir brukt til å utføre... så kanskje si det er en slags oppfordrende tale. Kan også si det er en "Kongetale" som igjen kans skrenkes inn til å bli en "Kongetale-fra-London-under-krigen-tale"

Disporsisjon og oppbygging: Først skaffer han seg litt god ethos, så sjapt etter rører han i følelsene våre ved å si at julen blir ødelagt, når han så kommer med talens hovedinnhold hvor han i klartekst sier at borgerkrig ikke er bra og han vil vi alle skal stå sammen. Deretter forteller han hvordan vi kan stå sammen og at vi må tenke på de som ikke med oss. Han bruker eksempler på hvordan noen bidrar til å hjelpe fedrelandet og et personlig eksempel med at han takker de som hjalp ham selv og regjeringen da de flyktet. Til slutt sier han at han vertfall skal tenke på det norske folk og avslutter med en jule/nyttårs hilsen.

Appellformer:

Ethos:

- Innledende ethos: som sagt den er nok ganske god, fyren er konge! Han flyktet riktignok landet, men dette har han forklart og beklaget tidligere, og overbevist om at dette var den beste løsningen under disse omstendighetene.
- Avledet ethos:
  - han bruker den nye intime og personlige retorikken ved å bruke radio og komme med personlige eksempler og personlige hilsener til folket.
  - Han har velvilje ovenfor lytterne og han har en god karakter. Tidligere har han vist klokskap
  - Han er konsistent

Pathos: hele talen går jo på pathos: han skaper frykt ved å beskrive krigen. Han skaper tristhet/sinne ved hvordan han sier julen blir ødelagt, hvordan mange ikke får feire den hjemme, hvordan folet er delt i to. han skaper også en stolthet i folket, blant annet ved å vise til eksemplene sine.

Logos: han sier han vet om den ubevæpnede borgerkrigen, og han kommer også med fakta om at det er flere som stiller opp for landet i utlandet.

Argumentasjon: ved å holde sammen, og tenke på hverandre og yte det vi kan for å hjelpe hverandre kan vi oppnå en gledelig jul igjen, selv om krigen nå prøver å ødelegge den.

Språk:

- Kontrast: Jul/Krig, ”Julehilsen med sorg”, fest vs hat/ondskap, hjemme/borte, han starter talen med å forklare hvordan den gledelige julen blir ødelagt og avslutter med ”god jul”
- Repetisjon: fest, hjemme, han repeterer også hvordan han selv ikke får være hjemme, folk, jul, oss/vår – mye positivt med andre ord!
- Metafor: tunge skyer med mørke skygger